

Udomljavanje djeteta

Moćnik, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:508132>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MATEA MOĆNIK

UDOMLJAVANJE DJETETA

Završni rad

Pula, rujan, 2017. godine

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MATEA MOĆNIK

UDOMLJAVANJE DJETETA

Završni rad

JMBAG: 0303049972, redovni student

Studijski smjer: Preddiplomski stručni studij predškolskog odgoja

Predmet: Obiteljska pedagogija

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Pedagogija

Znanstvena grana: Obiteljska pedagogij

Mentor: doc. dr. sc. Sandra Kadum

Pula, rujan, 2017. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisan/a _____, kandidat za prvostupnika _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom _____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. RAZLIKA IZMEĐU POSVOJENJA I UDOMITELJSTVA	2
3. UDOMITELJI – VRŠITELJI IZVANINSTITUCIONALNE SKRBI.....	4
3.1 Udomiteljska obitelj.....	4
3.2 Udomiteljstvo prema potrebama korisnika.....	5
3.3 Udomiteljstvo prema statusu udomitelja	7
3.4 Udomiteljstvo prema dobi korisnika	7
4. PRIJE UDOMLJAVANJA	9
4.1 Udomiteljski ugovor i udomiteljska naknada	14
4.2 Stambeni uvjeti	17
5. USKLAĐIVANJE I RJEŠAVANJE PROBLEMA U UDOMITELJSKIM OBITELJIMA.....	18
5.1 Prestanak dozvole za obavljanje udomiteljstva	19
5.2 Upis brisanja iz registra udomitelja	19
6. OPĆI PODACI O UDOMLJENOJ DJECI	21
7. PRIMJERI IZ ŽIVOTA	23
7.1 Iskustvo 1: U Hrvatskoj nedostaje mlađih udomitelja.....	23
7.2 Iskustvo 2: Pogled na život jedne udomiteljice	26
7.3 Udomili su curicu, a kad su dobili svoje dijete, vratili je natrag!	27
7.4 Udomljeno dijete je vaše dijete	28
8. ZAKLJČAK.....	30
9. LITERATURA.....	32
POPIS SLIKA	34
SAŽETAK	35
ABSTRACT	36

1. UVOD

UNICEF-ov projekt pod nazivom „svako dijete treba obitelj“, započeo je u veljači 2005. godine. On je izvrstan primjer kojim se želi popularizirati udomiteljstvo i ukazati na njegove prednosti skrbi za dijete. Program je pokrenut s ciljem realizacije prava djece na odrastanje u obiteljskom okruženju, u skladu s Konvencijom o pravima djeteta, koja daje prednost obiteljskim oblicima skrbi, te predviđa institucionalnu skrb samo ako je neophodno.

U Republici Hrvatskoj se obiteljski smještaj, odnosno udomiteljstvo spominje prvi puta u Zakonu o prisilnom odgoju nedoraslih iz 1902. godine. Dvadeset godina kasnije, 1992. godine, kada je donesen Zakon o zaštiti djece i mladeži, preporuča se smještaj djece u obitelji. Krajem 80-tih i početkom 90-tih godina u Hrvatskoj stručna i znanstvena zajednica prepoznala je potencijale i prednosti udomiteljskog smještaja korisnika, te organizira prvi tečaj iz područja socijalnog rada na temu Specijalizirani smještaj u drugu obitelj kao alternativa institucionalnom smještaju pri interuniverzitetском centru za poslijediplomske studije u Dubrovniku. (Maglajlić, D., i A. Selak-Živković. *Socijalna zaštita*. 1991.)

U ovome radu pokušat ćemo se približiti postupku te načinu udomljavanja djece. U samom uvodu objašnjava se projekt „Svako dijete treba obitelj“ te se dotičemo podataka o udomiteljstvu. Nakon toga navodi se glavna razlika između posvojenja i udomiteljstva na što se nadovezujemo na udomitelje te objašnjenje što su oni. Samim time sljedeća cjelina je o udomiteljskoj obitelji te pojašnjavanje vrsta udomiteljstva: tradicionalno, specijalizirano, hitno, povremeno, nesrodničko te srodničko udomiteljstvo. Kako bi bilo što jasnije tko može biti udomitelj, nadovezali smo se na dio prije udomljavanja. Zatim je objašnjen postupak istog te se nadovezujemo na ono što je potrebno za udomiti. Slijede cjeline o udomiteljskom ugovoru, udomiteljskoj naknadi, stambenim uvjetima, o pojedinim problemima, o prestanku dozvole te upisa brisanja iz registra. Na kraju govorimo o općim podacima o udomiteljstvu i navodi se nekoliko primjera iz stvarnog života.

2. RAZLIKA IZMEĐU POSVOJENJA I UDOMITELJSTVA

Posvojenje je oblik skrbi kada posvojitelji u cijelosti postaju roditelji, odnosno imaju sva srodnička i roditeljska prava. To je neraskidivi oblik skrbi koji se može provesti u sljedećim situacijama:

- Ako su biološki roditelji dali izjavu da se odriču roditeljskih prava
- Ako im je sud oduzeo roditeljsko pravo zbog nebrige o djetetu
- Ako im je oduzeo poslovnu sposobnost
- Ako su biološki roditelji mrtvi, tj. ako im se ne zna prebivalište.

Zapravo, sve su to preduvjeti da dijete može ići u postupak posvojenja. Važno je znati da dom nema ovlasti provođenja postupka posvajanja, niti izbora posvojitelja za djecu. Potencijalni posvojitelji trebaju se javiti centru za socijalnu skrb prema svojem mjestu prebivališta, koji će utvrditi dali ispunjavaju uvjete za posvojenje prema Obiteljskom zakonu (Narodne novine br. 162/98.) i o nalazu napisati izvješće. Naime, stručni tim Centra će napraviti psihosocijalnu obradu, a posvojitelji istovremeno trebaju uputiti zamolbu za posvojenje svim centrima za socijalnu skrb na području Hrvatske kojih ima 80-tak.

Udomiteljstvo je oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se korisniku (djetetu ili odrasloj osobi) osigurava smještaj i skrb u udomiteljskoj obitelji, odnosno, prehranu, čuvanje, odgoj, briga o zdravlju i obrazovanju, te osiguravanju drugih potreba. (CZSS Zagreb – Udomiteljstvo <http://www.czss-zagreb.hr>).

Ono je najbolji oblik neinstitucionalne skrbi izvan vlastite, biološke obitelji, kojom se djetetu pruža obiteljska skrb i odgoj u zamjenskoj, udomiteljskoj obitelji. U pravilu udomiteljstvo je privremeno – dok se ne srede prilike u biološkoj obitelji ili se ne donese odluka o trajnom zbrinjavanu djeteta. Ipak nerijetko se događa da dijete ostane kod udomitelja do svoje punoljetnosti. (Udomitelj za djecu - što znači biti udomitelj <http://www.udomiteljizadjecu.hr>)

Razlozi zbog kojih se djeca privremeno izdvajaju iz obitelji su:

- Alkoholizam
- Droga
- Promiskuitet
- Nezrelost roditelja
- Kronične bolesti
- Psihička nestabilnost, a osobito nasilje.
- Kao i određeni obiteljski odnosi i drugo.

(VERITAS - Posvojenje djece <http://www.veritas.hr>)

Djeca koja se smještaju u udomiteljske obitelji najčešće su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca žrtve obiteljskog nasilja, te djeca s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima, odnosno problemima u ponašanju. Udomiteljska obitelj za djecu može udomiti najviše troje djece u dobi od 0 do 18 godina života odnosno do završetka školovanja. (CZSS Zagreb - Udomiteljstvo <http://www.czss-zagreb.hr>).

3. UDOMITELJI – VRŠITELJI IZVANINSTITUCIONALNE SKRBI

U Hrvatskoj ne postoji jasno definiran način odabira potencijalnih udomitelja, već se zainteresirane i motivirane osobe obraćaju nadležnim centrima za socijalnu skrb sa zamolbom za udomljavanje djece ili drugih korisnika. Nakon osobno iniciranog zahtjeva prolaze zakonom propisnu proceduru, te dobivaju ocjenu o podobnosti i uvjetima smještaja djece u njihovu obitelj. Iskustvo pokazuje kako mnogi potencijalni udomitelji nisu upoznati s mogućim poteškoćama koje proizlaze iz života djece u ugrožavajućim okolnostima, njihove izloženosti zanemarivanju ili zlostavljanju pa nisu na njih ni pripremljeni. Udomitelji često očekuju da će se djeca koju su udomili lako uklopiti i prihvatiti brigu, ljubav i pažnju novih osoba u obiteljskom okruženju. S obzirom na složenost problema kod djece i zahtijeva za sveukupnim tretmanom djeteta, koji uključuje primjenu na prijem u obitelj, priprema udomiteljske obitelji, pripremu bioloških roditelja, te na stvaranje uvjeta za povrat djeteta u vlastitu obitelj pred udomiteljima stoji odgovoran i težak zadatak. Uz to su promicanjem prava djeteta očekivanja stručne zajednice i cjelokupne javnosti sve veća.

(Sladović Franz, B., i Đ. Mujkonović. »Izdvajanje djece iz obitelji kao mjera socijalne skrbi.« *Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada*, 2, 2003.: 229-241.)

3.1 Udomiteljska obitelj

Udomiteljska obitelj osigurava stanovanje, čuvanje, prehranu, odgoj, brigu o zdravlju i obrazovanju te druge potrebe korisnika. Smještaj u udomiteljsku obitelj poznat je kao prirodniji i humaniji oblik skrbi u odnosu na smještaj u ustanovu, budući da se temelji na načelima obiteljskog okruženja, održivost socijalnih veza i uključenosti samog korisnika. (CZSS Zagreb – Udomiteljstvo <http://www.czss-zagreb.hr>). Ona korisnika prihvaća kao svojeg člana, korisnik dobiva osjećaj pripadnosti obitelji, te u novije vrijeme teži pronalasku smještaja korisnika u udomiteljske obitelji. Udomiteljska obitelj je obitelj koja ima dozvolu za obavljanje udomiteljstva, a čine je udomitelj, njegov bračni ili izvanbračni drug i drugi srodnici s kojima udomitelj živi u zajedničkom kućanstvu. Udomiteljska obitelji je zapravo zamjena za biološku obitelj. (CZSS Zagreb – Udomiteljstvo <http://www.czss-zagreb.hr>). Ako dijete ne može živjeti u vlastitoj biološkoj obitelji, tada je smještaj u udomiteljsku obitelj najbolji mogući izbor.

3.2 Udomiteljstvo prema potrebama korisnika

U članku 8. Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine br. 90/2011) navedeno je da udomiteljstvo prema potrebama smještenih korisnika može biti: tradicionalno udomiteljstvo, specijalizirano udomiteljstvo, hitno udomiteljstvo i povremeno udomiteljstvo.

a) Tradicionalno udomiteljstvo

U članku 9. Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine br. 90/2011) piše da je tradicionalno udomiteljstvo oblik pružanja usluge skrbi djetetu i punoljetnoj osobi bez odgovarajuće roditeljske skrbi čiji psihofizički razvoj i razina funkcioniranja ne odstupa značajnije od razvoja i odrastanja djeteta iste životne dobi. Za to dijete ili odraslu osobu procijenjeno je da je primjena udomiteljstva u njegovom najboljem interesu. Trajanje, vrste i opseg usluga tradicionalnog udomiteljstva određeni su individualnim planom promjene korisnika.

b) Specijalizirano udomiteljstvo

U članku 10. Zakona o udomljavanju (Narodne novine br. 90/2011) navedeno je da je specijalizirano udomiteljstvo ono kojim se korisniku pružaju specijalizirane usluge skrbi, zadovoljavanjem njegovih osnovnih i dodatnih životnih potreba, povezanih uz njegov psihofizički razvoj i razinu funkcioniranja koji odstupaju značajnije od razvoja i odrastanja djeteta iste životne dobi, ili uz veće probleme u ponašanju, teže zdravstveno stanje ili invaliditet, a korisniku potrebnu skrb pruža specijalizirani udomitelj koji ima posebna znanja i vještine i članovi njegove obitelji. Specijalizirani udomitelj pruža usluge skrbi korisnicima kao što su: djeca i mladež s problemima u ponašanju i/ili u sukobu sa zakonom, zlostavljana i zanemarivana djeca, djeca s teškoćama u razvoju, HIV pozitivna djeca i mladež, maloljetne trudnice, trudnice s malom djecom, maloljetne majke s djetetom ili maloljetni roditelji s djetetom, ako se na taj način osnažuje njihovo roditeljstvo i ako nemaju obiteljsku potporu, te roditelji s djetetom za koje je procijenjeno da je njihov zajednički smještaj u specijaliziranu udomiteljsku obitelj u njihovom najboljem interesu.

c) Hitno udomiteljstvo

Članak 11. Zakona o udomiteljstvu kaže da je hitno udomiteljstvo ono kojim se korisniku radi njegove sigurnosti, zaštite ili drugih životnih interesa mora, zbog neke krizne situacije, hitno osigurati privremeni smještaj u udomiteljsku obitelj do prestanka te situacije i stvaranja uvjeta za njegov povratak u vlastitu obitelj ili do osiguravanja drugih oblika skrbi u skladu s njegovim individualnim planom promjene. Krizne situacije su one kada je dijete napušteno od roditelja, kada ga roditelji grubo zanemaruju ili zlostavljaju, kada su roditelji spriječeni brinuti o djetetu zbog teške bolesti ili smrti i druge takve situacije kada ga je potrebno hitno zbrinuti. Hitno udomiteljstvo može trajati najdulje mjesec dana, a može ga obavljati udomitelj koji obavlja tradicionalno i specijalizirano udomiteljstvo, kao nesrodnički, srodnički ili profesionalni udomitelj, ako za smještaj korisnika ima osigurane propisane uvjete.

d) Povremeno udomiteljstvo

U članku 12. Zakona o udomiteljstvu navedeno je da je povremeno udomiteljstvo ono kojim se djeci i odraslim osobama pružaju usluge skrbi na privremenom smještaju tijekom pripreme za stalni smještaj u tu udomiteljsku obitelj, ili za dijete ili odraslu osobu koja je na duljem smještaju u domu socijalne skrbi, radi njihove prilagodbe na obiteljski način života i/ili pripreme za samostalan život. Povremeno udomiteljstvo je i udomiteljstvo za dijete s razvojnim ili zdravstvenim teškoćama ili za odraslu osobu s invaliditetom, koji žive u vlastitoj ili udomiteljskoj obitelji, pa se upućuju na smještaj u drugu udomiteljsku obitelj na kraće vrijeme (vikend, praznike) radi predaha i očuvanja kapaciteta vlastite ili udomiteljske obitelji i sprječavanja nepovoljnih situacija koje bi mogle privremeno ugroziti funkcioniranje obitelji i dobrobit djeteta. Povremeno udomiteljstvo, osim u iznimnim situacijama, može trajati najdulje do tri mjeseca, a može ga obavljati udomitelj koji obavlja tradicionalno ili specijalizirano udomiteljstvo, kao nesrodnički, srodnički ili profesionalni udomitelj, ako za smještaj korisnika ima osigurane propisane uvjete.

3.3 Udomiteljstvo prema statusu udomitelja

U članku 13. Zakona o udomiteljstvu piše da udomiteljstvo prema statusu udomitelja može biti: nesrodničko udomiteljstvo, srodničko udomiteljstvo i profesionalno udomiteljstvo.

a) Nesrodničko udomiteljstvo

Članak 14. Zakona o udomiteljstvu kaže da je nesrodničko udomiteljstvo ono koje obavljaju udomitelj i članovi udomiteljske obitelji koji nisu u krvnom ili tazbinskom srodstvu s korisnikom, a može biti tradicionalno, specijalizirano, hitno i povremeno udomiteljstvo.

b) Srodničko udomiteljstvo

U članku 15. Zakona o udomiteljstvu navedeno je da je srodničko udomiteljstvo ono koje obavljaju udomitelj i članovi udomiteljske obitelji, koji su u krvnom i/ili tazbinskom srodstvu s korisnikom, kada je takav oblik skrbi u njegovom najboljem interesu. Srodnici korisnika koji mogu obavljati srodničko udomiteljstvo po ovom Zakonu su: baka, djed, stric, teta, ujak, braća/polubraća i unuci te njihovi bračni/izvanbračni partneri. Iznimno, srodnički udomitelji mogu biti i drugi srodnici korisnika ukoliko stručni tim Zavoda korisnika procijeni da je to u najboljem interesu korisnika.

3.4 Udomiteljstvo prema dobi korisnika

Prema dobi korisnika postoji: udomiteljstvo za djecu i udomiteljstvo za odrasle. CZSS *Jastrebarsko - Udomiteljstvo*. <http://www.czss-jastrebarsko.hr/home/index.php/udomiteljstvo> (pristup 18.8.17).

a) Udomiteljstvo za djecu

Djeca koja se smještavaju u udomiteljske obitelji najčešće su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi – djeca bez roditelja, djeca koju roditelji zanemaruju ili zlorabe

roditeljske dužnosti, djeca žrtve obiteljskog nasilja, te djeca s tjelesnim ,mentalnim intelektualnim ili osjetilnim oštećenjima odnosno s problemima u ponašanju.

b) Udomiteljstvo za odrasle osobe

U udomiteljske obitelji smještavaju se odrasle osobe koje nisu u mogućnosti brinuti se o sebi, starije i nemoćne osobe, osobe s tjelesnim, mentalnim ili intelektualnim oštećenjima.

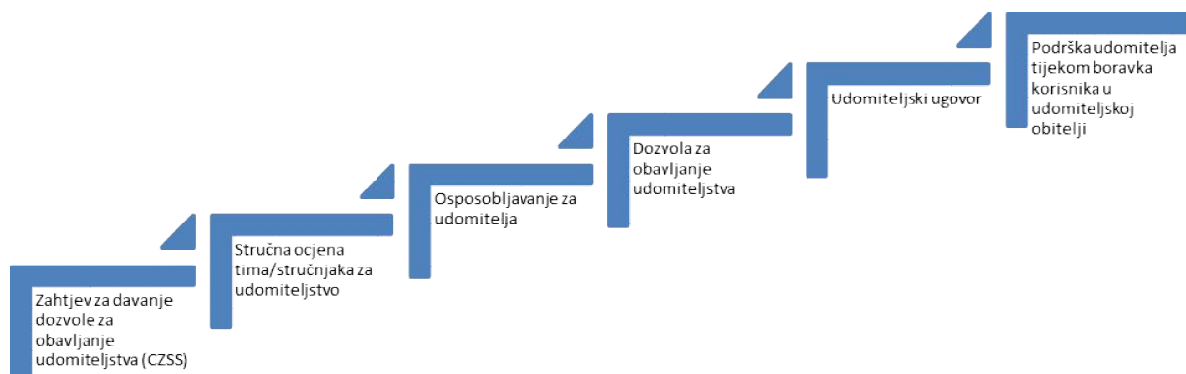
4. PRIJE UDOMLJAVANJA

Prije udomljavanja udomitelji si postavljaju neka pitanja na koja traže odgovor. Jedno od tih pitanja je: Može li se upoznati dijete prije nego što ga udomim? Naravno, da je odgovor *da*. Pri smještaju djece u udomiteljsku obitelj vodi se računa da udomiteljska obitelj može pružiti dobro okruženje djetetu, s obzirom na njegove osobine. Cilj je da dijete ne mijenja udomiteljske obitelji, već da u jednoj ostane sve dok traje potreba za udomljavanjem. Stoga Centar omogućava i susrete udomitelja i djeteta prije smještanja, te se i na temelju tih kontakata donosi odluka. (Udomljavanje i posvojenje <http://gorila.jutarnji.hr>).

Drugo pitanje koje si udomitelji postavljaju je: Koja je dobna granica za udomiteljstvo? Kod prvog davanja dozvole udomitelj ne može biti stariji od 60 godina. Kod smještanja djeteta bitna je dobna razlika udomitelja i djeteta, koja ne smije biti manja od 20 godina. (npr. Udomitelj star 25 godina ne može udomiti dijete od 5 godina), niti veća od 50 (npr. Udomitelj star 60 godina ne može udomiti dijete mlađe od 10 godina). Udomitelj također ne može biti osoba mlađa od 21 godine. (Udomitelj za djecu - što znači biti udomitelj <http://www.udomiteljizadjecu.hr>).

Ono što udomitelje još zanima je postupak udomiteljstva. On uključuje između ostalog razgovor sa socijalnim radnikom i psihologom, psihologijsko testiranje, dolazak djelatnika tima za udomiteljstvo u Vaš stambeni prostor radi provjere odgovaraju li stambeni uvjeti propisanim uvjetima. Ukoliko su uvjeti zadovoljeni, tim za udomiteljstvo izdaje rješenje o ispunjavanju uvjeta, te članove obitelji upućuje na osposobljavanje. (CZSS Zagreb – Udomiteljstvo <http://www.czss-zagreb.hr>).

Na slici 1. je prikazan shematski prikaz opisanog procesa.

Slika 1. Postupak udomiteljstva

Izvor: *Udomiteljstvo - općenito*. <http://udomiteljstvo.kzz.hr>)

Ipak, najvažniji uvjet za udomljavanje je da parovi ili obitelji vole djecu, da su spremni podijeliti svoje vrijeme, energiju i toplinu s onima kojima to nedostaje. Nakon razgovora sa socijalnom radnicom i psihologom Tim za udomiteljstvo dolazi i u Vaš dom, pri čemu se provjerava odgovara li prostor potrebama djeteta. Ako je to u redu, nakon jednog do dva mjeseca dobivate rješenje o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva. Prije nego dijete dođe u obitelj, udomitelj je dužan proći i edukaciju u trajanju od 20 sati, na kojoj se kroz radionice i predavanja obrađuju teme vezane uz udomiteljstvo (dolazak u novu obitelj, kontakt s biološkim roditeljima, gubitak i tugovanje, odgoj djece i sl). Nakon što ste prošli edukaciju, dijete može doći u Vašu obitelj.

Nakon uspješno završenog osposobljavanja udomitelju se izdaje Dozvola za obavljanje udomiteljstva na rok od 5 godina, koja se nakon isteka navedenog roka može obnavljati. (Postupak udomljavanja <http://www.udomiteljizadjecu.hr>)

Slika 2. Svako dijete treba obitelj

Izvor: *Za život*. <http://www.veritas.hr>).

Osnovni uvjeti su podatak koji, također, zanima udomitelje. Hrvatski državljanin (može biti stranac sa stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koji ispunjava uvjete i pribavio je suglasnost ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi):

- Punoljetna osoba
- Prebivalište u Republici Hrvatskoj
- Poslovna sposobnost
- Zdravstvena sposobnost udomitelja i odraslih članova udomiteljske obitelji koja se dokazuje potvrdom izabranog doktora opće/obiteljske medicine, odrasli članovi, udomiteljske obitelji moraju imati zdravstvenu sposobnost.
- Ima završeno najmanje srednjoškolsko strukovno obrazovanje
- Ima sposobnost za potrebnu skrb o korisnicima, njihovu zaštitu, čuvanje, njegu, odgoj i zadovoljavanje drugih potreba, prema stručnoj procjeni tima za udomiteljstvo.
- Ima propisane stambene i materijalne uvjete za obavljanje udomiteljstva.
- Udomitelj ili članovi udomiteljske obitelji, osim srodničkog udomitelja i članova njegove obitelji, moraju ostvarivati vlastita sredstva za uzdržavanje, a minimalni mjesečnih prihod za uzdržavanje udomitelja samca ili udomitelja i članova udomiteljske obitelji mora biti veći za 70% od iznosa visine pomoći za uzdržavanje.

Postoje obitelji koje ne mogu biti udomiteljske, a to su:

- Obitelji u kojoj su poremećeni obiteljski odnosi

- U kojoj je udomitelju ili nekom drugom članu obitelji izrečena mjera obiteljsko-pravne zaštite
- U kojoj je udomitelj ili neki drugi član obitelji osoba društveno ne prihvatljivog ponašanja
- U kojoj bi zbog bolesti udomitelja ili člana moglo biti ugroženo zdravlje ili drugi interesi smještene osobe.
- Obitelji koje su nestrpljive, prezahtjevne ili sa previše drugih obaveza. (Udomitelj za djecu - uvjeti za obavljanje udomiteljstva <http://www.udomiteljizadjecu.hr>)

Dokumentacija je podatak koji udomitelji moraju znati. Za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva potrebno je: zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje udomiteljstva (možete koristiti obrazac zahtjeva), domovnica, rodni list (za sve punoljetne članove obitelji), dokument o završenom školovanju (preslika svjedodžbe ili diplome – kao dokaz da je osoba stekla barem osnovnoškolsko obrazovanje), liječnička potvrda (liječnika opće medicine, da osoba ne boluje od duševnih, zaraznih bolesti i ovisnosti za sve punoljetne članove obitelji), potvrda o plaći/mirovini (za zadnja 3 mjeseca za članove obitelji koji ostvaruju navedena primanja, ili potvrda HZZ-a o primanju naknade za nezaposlene), izvod iz zemljišnih knjiga (kao dokaz posjedovanja nekretnine, ili preslika ugovora o najmu stambenog prostora za trajanje od najmanje 4 godine), preslika osobne iskaznice ili original na uvid i potpisana suglasnost (punoljetnih članova obitelji za bavljenje udomiteljstvom – možete koristiti obrazac „suglasnost članova obitelji“)

Što je sve potrebno osigurati korisniku, također zanima udomitelje. Ono najvažnije je da ima pravilnu i kvalitetnu prehranu, ovisno o dobi i zdravstvenom stanju. Mora imati najmanje četiri kvalitetna obroka dnevno, odgovarajuću zdravstvenu skrb. Svakodnevno održavanje osobne higijene, mjesto za čuvanje lijekova dostupno samo udomitelju. Za nešto teže pokretne i nepokretne korisnike treba najmanje osigurati: odgovarajuća pomagala i minimum opreme za njegu korisnika, također treba osigurati svakodnevnu pomoć pri odijevanju i svlačenju, pomoć pri hranjenju, obavljanju osobne higijene i pomoći pri obavljanju fizioloških potreba, potrebu osigurati uvjete koji omogućuju primjeren odgoj i nesmetan psihički razvoj te

poštivanje njegovog etičnog, vjerskog, kulturnog ili jezičnog podrijetla. (Udomitelj za djecu - uvjeti za obavljanje udomiteljstva <http://www.udomiteljizadjecu.hr>).

4.1 Udomiteljski ugovor i udomiteljska naknada

U članku 34. Zakona o udomiteljstvu piše da je udomiteljski ugovor ugovor o međusobnim pravima i obvezama koji sklapaju Zavod udomitelja i udomitelj u pisanom obliku po pravomoćnosti dozvole (licencije) za obavljanje udomiteljstva, a prije smještaja prvog korisnika kojega putem uputnice smjesti Zavod.

Udomiteljskim ugovorom uređuje se:

- rok od pet godina na koji se udomiteljski ugovor sklapa,
- vrsta udomiteljstva za koju je ugovor sklopljen,
- vrsta i opseg usluga koje su udomitelj i udomiteljska obitelj obvezni osigurati smještenim korisnicima,
- prava i obveze ugovornih strana,
- visina naknade za korisnika i način plaćanja putem uputnica,
- udomiteljska naknada,
- uvjeti za otkaz ugovora i druga prava i obveze ugovornih strana.

Člankom 35. Zakona o udomiteljstvu navodi se da ugovorni odnos prestaje: smrću udomitelja, istekom roka na koji je sklopljen, otkazom ugovora zbog neizvršavanja zakonskih i ugovornih obveza te drugih razloga zbog kojih se ugovorne obveze više ne mogu izvršavati. (Narodne novine br. 90/2011)

Što se tiče udomiteljske naknade udomitelji mjesečno dobivaju naknadu za usluge smještaja i druge potrebe djeteta/odrasle osobe, te osobnu naknadu (nagradu) udomitelju kao simboličnu naknadu za njihov trud u brizi za dijete/odraslu osobu. (Udomiteljstvo – općenito <http://udomiteljstvo.kzz.hr>)

Prema Zakonu o udomiteljstvu, (Narodne novine br. 90/2011), članak 36. iznosi da visina udomiteljske naknade ovisi o broju i vrsti smještenih korisnika, a osnovica na temelju koje se utvrđuje iznos udomiteljske naknade. On iznosi 15,04% utvrđene proračunske osnovice za obračun naknada i drugih primanja u Republici Hrvatskoj. Udomitelj koji obavlja srodničko udomiteljstvo nema pravo na udomiteljsku naknadu.

Udomitelji mjesečno dobivaju opskrbninu, tj. naknadu za troškove smještaja djeteta, te osobnu naknadu udomitelju kao simboličnu nagradu za njihov trud u brizi za dijete.

1. dijete ili mlađa punoljetna osoba ima pravo na 100% osnovice odnosno 500,00 kn.
2. dijete ili mlađe punoljetne osobe 180% osnovice odnosno 900,00 kn
3. djeca ili mlađa punoljetna osoba 240% osnovice, ili 1200,00 kn.

Za dijete ili mlađu punoljetnu osobu s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem, trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, osobe s poremećajima u ponašanju ili psihički bolesnu osobu naknada se uvećava za 25% osnovice (125,00 kn) neovisno o tome je li udomitelj i njihov zakonski obveznik uzdržavanja.

Naknada udomitelja uvećava se za 50% osnovice (250,00 kn) za svakog smještenog korisnika za dijete ili mlađu punoljetnu osobu HIV pozitivnu osobu.

Naknada za dijete predškolskog uzrasta je 360% osnovice, odnosno 1800,00 kn, za dijete školskog uzrasta je 400% osnovice, odnosno 2000,00 kn. HIV pozitivno dijete ili dijete koje boluje od cerebralnog hiperventilacijskog sindroma ima 1250% osnovice, odnosno 6250,00 kn. Ako dijete radi zdravstvenog stanja, invalidnosti, osobina ličnosti i drugih stanja ima povećane potrebe koje zahtijevaju veći opseg i kvalitetu usluga koje treba pružiti udomiteljska obitelj, opskrbnina se može povećati najviše za 20% iznosa. Ako maloljetna osoba radi školovanja mora koristiti javni prijevoz, naknada udomitelja uvećava se za cijenu tog prijevoza.

(Udomitelj za djecu - Postupak udomljavanja <http://www.udomiteljizadjecu.hr>).

Slika 3. Potrebna je ljubav

Izvor: *Udomitelj za djecu - Postupak udomljavanja*. <http://www.udomiteljizadjecu.hr>).

U članku 37. ističe se da se udomiteljska naknada počinje obračunavati s prvim danom smještaja korisnika u udomiteljsku obitelj, koji je naveden u uputnici Zavoda korisnika, a pri izračunu smatra se da mjesec ima 30 dana. Zavod korisnika udomiteljsku naknadu obračunava i isplaćuje putem uputnice, a udomiteljska naknada se prestaje obračunavati s posljednjim danom smještaja korisnika.

(Narodne novine br. 90/2011)

U članku 38. Zakona u udomiteljstvu navodi se da se visina naknade za usluge smještaja i druge potrebe korisnika udomiteljstva (opskrbnina) s obzirom na dob i zdravstveni status korisnika utvrđuje odlukom koju donosi ministar, u skladu s metodologijom za formiranje cijena usluga smještaja u udomiteljskoj obitelji propisanom pravilnikom u djelatnosti socijalne skrbi. Ta naknada se ne smatra plaćom niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza. (Narodne novine br. 90/2011)

4.2 Stambeni uvjeti

Prema Pravilniku o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva, u nastavku su navedeni uvjeti koji se moraju ispunjavati.

U članku 2. piše da mora postojati stambeni prostor u naselju ili prometno povezan s naseljem koje omogućava korisnicima pružanje usluga ustanova odgoja i obrazovanja, zdravstva i drugih djelatnosti, ovisno o potrebama korisnika. Također, treba biti priključak na električnu i telefonsku mrežu te osiguranu tekuću vodu i odvodnju u objektu. Ako stambeni prostor ima balkon i terasu moraju biti ograđeni ogradom visine najmanje 120 cm. Obiteljska kuća i dvorište udomitelja moraju biti ograđeni.

Članak 4. kaže da stambeni prostor koji udomitelj koristi za stanovanje i prostor za smještaj korisnika mora biti jedna građevinska cjelina sa zajedničkim ulazom. Stambeni prostor mora biti u vlasništvu, suvlasništvu ili najmu udomitelja ili člana udomiteljske obitelji. Stambeni prostor mora imati poseban broj funkcionalno raspoređenih prostorija ovisno o broju članova obitelji, vrsti i broju korisnika: kuhinju s blagovaonicom, prostorom za dnevni boravak, spavaonice i prostor za održavanje osobne higijene. Spavaonice ne mogu biti prolazne prostorije. Kuhinja s blagovaonicom mora imati prostor koji omogućuje svim korisnicima i članovima obitelji istovremeno konzumiranje obroka. Stambeni prostor udomitelja koji skrbi o teže pokretnim korisnicima ili korisnicima u invalidskim kolicima mora osiguravati tim korisnicima nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad na isti način kao i udomitelju, odnosno članovima udomiteljske obitelji ili ostalim korisnicima. U svim prostorijama u kojima borave korisnici potrebno je osigurati grijanje.

U članku 5. navodi se da prostorije u kojima borave korisnici moraju imati dnevno svjetlo i mogućnost prirodnog provjetravanja. U kupaonici moraju biti postavljeni rukohvati za teže pokretne osobe ili osobe u invalidskim kolicima. Ležajevi ne smiju biti postavljeni jedan iznad drugog.

5. USKLAĐIVANJE I RJEŠAVANJE PROBLEMA U UDOMITELJSKIM OBITELJIMA

Prije nego udomitelj udomi dijete s njim se mora obaviti razgovor koji vodi odgovarajući predstavnik Centra za socijalnu skrb. No, kao i u svakoj obitelji, i u udomiteljskoj obitelji može doći do poteškoća u odnosima s djecom. Osim onih uobičajenih u razdoblju odrastanja, kod udomljene se djece mogu očekivati i poteškoće vezane uz prilagodbu na novu sredinu i/ili prethodno životno iskustvo. U svakoj takvoj situaciji udomitelji mogu slobodno zatražiti pomoć stručnjaka. Ne trebaju se ustručavati jer je to potrebno za Vašu dobrobit i dobrobit djeteta koje se udomljava. (Udomitelj za djecu - što znači biti udomitelj <http://www.udomiteljizadjecu.hr>).

Prema Zakonu o socijalnoj skrbi (Narodne novine br. 16/17), u članku 21. navodi se da su korisnici socijalne skrbi:

- samac i kućanstvo koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, primitkom od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način
- dijete bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, mlađa punoljetna osoba, dijete žrtva obiteljskog, vršnjačkog ili drugog nasilja, dijete žrtva trgovanja ljudima, dijete s teškoćama u razvoju, dijete i mlađa punoljetna osoba s problemima u ponašanju, dijete bez pratnje koje se zatekne izvan mjesta svog prebivališta bez nadzora roditelja ili druge odrasle osobe koja je odgovorna skrbiti o njemu te dijete strani državljanin koje se zatekne na teritoriju Republike Hrvatske bez nadzora roditelja ili druge odrasle osobe koja je odgovorna skrbiti o njemu
- trudnica ili roditelj s djetetom do godine dana života bez obiteljske podrške i odgovarajućih uvjeta za život
- obitelj kojoj je zbog poremećenih odnosa ili drugih nepovoljnih okolnosti potrebna stručna pomoć ili druga podrška
- odrasla osoba s invaliditetom koja nije u mogućnosti udovoljiti osnovnim životnim potrebama
- odrasla osoba žrtva obiteljskog ili drugog nasilja te žrtva trgovanja ljudima
- osoba koja zbog starosti ili nemoći ne može samostalno skrbiti o osnovnim životnim potrebama

– osoba ovisna o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti

5.1 Prestanak dozvole za obavljanje udomiteljstva

U članku 32. piše da dozvola (licencija) za obavljanje udomiteljstva prestaje po sili zakona: istekom roka na koji je dana dozvola (licencija), ako udomitelj nema na smještaju nijednog korisnika i nije podnio zahtjev za obnovu dozvole, smrću udomitelja i danom pravomoćnosti rješenja o prestanku dozvole za obavljanje udomiteljstva, na zahtjev udomitelja te u drugim slučajevima propisanim ovim Zakonom.

Zavod donosi rješenje o prestanku dozvole (licencije) za obavljanje udomiteljstva prije isteka roka za koji je dozvola dana ako: udomitelj obavlja udomiteljstvo protivno interesima korisnika, nastupe neki od razloga koji dovode do nemogućnosti obavljanja udomiteljstva propisanih odredbama ovoga Zakona jer udomitelj više ne ispunjava propisane uvjete, udomitelj bez opravdanih razloga ne primi na smještaj korisnika kojeg mu je uputio Zavod iako je sudjelovao u izradi njegovog individualnog plana promjene i suglasio se s njegovim smještajem, prestane potreba za smještajem korisnika u srodničku udomiteljsku obitelj, ako ta obitelj obavlja samo srodničko udomiteljstvo. Osobi koja je obavljala udomiteljstvo i članovima njezine obitelji ne može se dati nova dozvola za udomiteljstvo ili odobrenje za obavljanje poslova obiteljskog doma, dok se ne otklone razlozi koji sprječavaju pružanje tih usluga, odnosno dok se ne ispune propisani uvjeti za njihovo obavljanje.

(Narodne novine br. 90/2011)

5.2 Upis brisanja iz registra udomitelja

U članku 33. navodi se da u svim slučajevima prestanka dozvole (licencije) za obavljanje udomiteljstva, Zavod će po službenoj dužnosti izvršiti upis brisanja udomitelja iz registra udomitelja i udomiteljskih obitelji. Upis brisanja iz registra udomitelja provodi se: ako udomitelju rješenjem prestane dozvola (licencija) za obavljanje udomiteljstva, s danom pravomoćnosti tog rješenja, ako je istekao rok na koji je dana dozvola, s posljednjim danom roka važenja dozvole (licencije), ako

prestane srodničko udomiteljstvo, s danom prestanka smještaja korisnika srodničkog udomiteljstva, ako udomitelj ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje druge vrste udomiteljstva te s danom smrti udomitelja. (Narodne novine br. 90/2011)

6. OPĆI PODACI O UDOMLJENOJ DJECI

Većina udomiteljskih obitelji (43,1%) udomljava jedno dijete. Dvoje, troja ili četvero djece udomljava njih 43%. U 14% obitelji udomljeno je petero ili šestero djece. Slični podaci su navedeni i u istraživanju Mitić i Kondić (2002.) – 43,3% udomiteljskih obitelji udomljava jedno dijete, 36,4% po dvoje, 13,6% po troje i 6,7% po četvero i petero djece.

Na pitanje jesu li im udomljena djece, smještena temeljem rješenja centra za socijalnu skrb u njihovu obitelj, poznata od ranije, 67% udomitelja odgovara niječno, 14% odgovara potvrdno, a 16% nije odgovorilo na to pitanje.

U 27,4% ispitanih slučajeva radi se o srodinčkom udomljavanju. Pritom se najčešće radi o udomljavanju unuka/e, nećaka/nje, te brata ili sestre.

Udomitelji na pitanje: Imaju li djeca udomljena u njihovoj obitelji braću ili sestre? u 67,5% slučajeva odgovaraju da imaju, a u 16,9% da nemaju; 15,6% udomitelja odgovara da neka udomljena djeca imaju, a neka nemaju braću ili sestre. Zanimljivo je da na pitanje: Jesu li djeca koja imaju braću ili sestre udomljena zajedno? 72,9% udomitelja odgovara da nisu, a samo 27,1% odgovara da su braća i sestre smješteni zajedno.

Samo je 41 (52%) udomitelj mogao odgovoriti na pitanje: Zna li gdje se nalaze braća i sestre udomljene djece?; ostalima taj podatak nije poznat. Udomitelj kojima je poznato gdje se nalaze braća i sestre udomiteljske djece u 22% slučajeva odgovaraju da žive na različitim mjestima, odnosno da su neka djeca smještene u dječjem domu ili drugim udomiteljskim obiteljima, a da se neka braća nalaze kod roditelja ili u domovima za pred odgoj. Oko četvrtine (26,8%) braće ili sestara udomljene djece živi s oba roditelja, a samo s majkom njih 17,1%. Dakle, veliki broj (43,9%) braće i sestara i dalje živi u primarnoj obitelji. Takav podatak otvara pitanje kriterija koji su važni za donošenje odluke o izdvajanju djece i smještaju u drugu obitelj. Samo 7,3% udomitelja navodi da su braća ili sestre udomljenog djeteta smještena u drugoj udomiteljskoj obitelji, dok jedan manji dio braće i sestara živi samostalno i ne koriste neko od prava na smještaj iz sustava socijalne skrbi.

Jedan od osnovnih, zakonom propisanih uvjeta koje udomiteljska obitelj mora ispunjavati je posjedovanje adekvatnog stambenog prostora, unutar kojeg se udomljenom djetetu treba osigurati mjesto za spavanje, igru, učenje. Gotovo sve ispitane udomiteljske obitelji imaju stambeni prostor koji je isključivo namijenjen

udomljenoj djeci, odnosno 95% udomljene djece imaju svoju sobu. U 42,7% udomiteljskih obitelji udomljeno dijete ima svoju sobu, u 42,7% obitelji dvoje udomljene djece dijeli sobu, 12% obitelji sobu dijeli troje djece, a u 2,6% obitelji petero djece. (Mitić, M., i K. Kondić. *Deca na ranom uzrastu u hraniteljskim porodicama*. Beograd: Save the children UK Belgrade, 2002.)

Prema službenim podacima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske na dan 31.12.2014. godine, 2331 djece smješteno je u 1232 udomiteljske obitelji. Najveći broj njih su djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi (1542 djece), 374 djece ima tjelesna ili mentalna oštećenja, roditelji 304 djeteta se privremeno nisu u mogućnosti brinuti o njima, 56 udomljene djece i mlađih punoljetnika ima poremećaje u ponašanju, 38 ih je ovisno o alkoholu, drogi i psihički bolesno, 14 su žrtve obiteljskog nasilja, a 3 ih je zaraženo HIV-om. (Butković, A. *Udomiteljstvo: skrb o djeci izvan vlastite obitelji*. Zagreb: UISP, 2005.)

7. PRIMJERI IZ ŽIVOTA

U Hrvatskoj danas 461 dijete čeka na posvajanje, 368 njih je starije od deset godina, a stotinjak ih je s manjim ili većim zdravstvenim poteškoćama. Zato je svaka komunikacija s potencijalnim posvojiteljima ili udomiteljima dobro došla, pogotovo kad je riječ o djeci koja se teže posvajaju, izjavila je Opačić 2015. godine. (Traže se udomitelji)

7.1 Iskustvo 1: U Hrvatskoj nedostaje mlađih udomitelja

"Hrvatska ima dugu tradiciju udomiteljstva, a pismeni zapisi sežu od početka prošlog stoljeća. Osim smještaja u udomiteljskim obiteljima, kod nas se paralelno razvijao i institucionalan smještaj za djecu bez adekvatne skrbi, za razliku od Slovenije, koja je od početka više razvijala udomiteljstvo. Iako u posljednjem desetljeću omjer ide u korist udomiteljskih obitelji, u Hrvatskoj je nažalost ipak puno više djece bilo smješteno u dječje domove. Zadatak nam je podići kvalitetu udomiteljstva, a cilj nam je da 80 posto djece bez adekvatne roditeljske skrbi bude u obiteljskom smještaju", kaže prof. dr. sc. Antonija Žižak s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu.

"Posljednjih deset godina mijenja se i stav stručnjaka koji su prije imali više povjerenja u institucije (dječje domove) nego u udomiteljske obitelji. UNICEF-ova kampanja 'Svako dijete treba obitelj' zasigurno je podigla svijest o važnosti udomiteljstva i motivirala nove udomitelje", kaže i objašnjava da građani imaju više povjerenja u informacije kada ih šalje UNICEF nego državna tijela.

Broj udomitelja i kvaliteta udomiteljstva u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske zadovoljavaju potrebe tih županija za udomljavanjem, dok je Dalmacija najsporije napredovala. U tom području interes novih udomitelja je najmanji, ali posljednjih deset godina pokazuju se pozitivni pomaci. Prof. Antonija Žižak tvrdi da je tome pomogao cijeli niz edukacija namijenjenih stručnjacima i udomiteljima i formiranje timova za udomiteljstvo.

Standardi kvalitete skrbi o djeci u Hrvatskoj postavljeni su na internacionalnoj razini, po preporukama Vijeća Europe i UN-a. "Preporuka je da je za djecu mlađu od sedam godina prioritetan smještaj u udomiteljske obitelji, a samo iznimno u dom. Udomiteljstvo je oblik skrbi koji pomaže da svako dijete vidi što je to obitelj i obiteljski

život i na neki način odgovor na ono pravo koje svako dijete ima, a to je pravo na život u obitelji", kaže prof. Antonija Žižak te objašnjava da dijete s godinama svoje udomitelje počinje sve više doživljavati kao stvarnu obitelj. (...)

"Sama djeca kažu da im rad na imanju ne smeta, oni to doživljavaju kao znak povjerenja i uključenosti u obitelj, da su zaista članovi te obitelji", kaže prof. Antonija Žižak i objašnjava da su sama djeca važni informatori. "Jedan dječak je s tako puno ljubavi pričao što mu je značilo kad su mu udomitelji omogućili da vozi traktor jer on se tada osjećao uključenim u obitelj. Teško je odrediti gdje je granica izrabljivanja i osjećaja uključenosti. To je stvar procjene, ali i dijete ima što za reći o tome, o svom doživljaju", naglašava.

Prema riječima same djece, to što imaju dvije obitelji, ne predstavlja im problem. Prof. Antonija Žižak ističe da je veza s biološkom obitelji djeci vrlo važna, a iako se njihovi roditelji nisu mogli brinuti za njih, mnogi odrasli koji su bili udomljeni, kasnije, kada su punoljetni, imaju kontakt s biološkim roditeljima. Odrasli koji su bili udomljeni naglašavaju važnost veze s braćom i sestrama, čak više nego s roditeljima.

Poželjna je praksa udomljavanje braće i sestara zajedno. "Djeca često sama traže da budu udomljena s ostalom braćom ili sestrama", kaže prof. Antonija Žižak i objašnjava: "Istinski doživljaj biološke obitelji počiva na vezi s braćom i sestrama, puno više nego s roditeljima, a to je i neka investicija u budućnost. I drago mi je što i Zakon vodi računa o tome jer to je u najboljem interesu djeteta".

"Prosječna dob u posljednjem istraživanju o udomiteljima bila je 51 godina, a dob djeteta 7 i pol, što je primjerenije odnosu bake i djeda i unuka. U prosjeku se udomitelj postaje oko 40-e godine pa u Hrvatskoj nedostaju mlađi udomitelji", tvrdi prof. Antonija Žižak.

Kod udomitelja je važna procjena motivacije, a većina ih kao osobne razloge navodi dobročinstvo, ljubav prema djeci, želju za pružanjem doma, obitelji i sigurnosti djetetu.

"Udomiteljima je važno da se dijete osamostali i pripremi za samostalan život, što se malo udaljava od prvotne zamisli", tvrdi prof. Antonija Žižak i objašnjava: "Prvotni cilj je da dijete provede minimalno razdoblje u udomiteljskoj obitelji i da se što prije ponovno poveže i vrati u svoju biološku obitelj".

Posebna kategorija udomiteljstva je srodničko udomiteljstvo, kada su djeca smještena kod bliskih srodnika, bake, djeda, rođaka, a to se pokazalo kao poželjno

za djecu. "Ta djeca uopće nemaju osjećaj da su smještena u udomiteljsku obitelj, već imaju osjećaj da su u svojoj proširenoj obitelji", kaže prof. Antonija Žižak.

Prije dolaska djeteta u obitelj, udomitelj mora pripremiti i vlastitu obitelj, a ako dijete ima posebne potrebe, mora se pripremiti i za to. "Svrha specijaliziranog udomiteljstva nije samo pružanje skrbi i obitelji, nego i prilagoditi se specifičnim potrebama djeteta", objašnjava prof. Antonija Žižak.

Kod udomiteljstva važno je zadržavanje koncepta biološke obitelji kao i održavanje i poticanje kontakta s biološkom obitelji. Zakon sve udomitelje obvezuje na redovit i čest kontakt te suradnju s biološkim obiteljima, a koja je u najboljem interesu djeteta.

"Takva suradnja zahtijeva visoku razinu komunikacijske kompetencije, a ako toga nema, javlja se međusobno neslaganje i optuživanje. Biološki roditelji često su puni otpora i ljutnje zbog odluke o oduzimanju djeteta. Takve situacije su emocionalno nabijene pa su sukobi očekivani. Zbog toga je potrebno osposobiti i udomitelje i biološke roditelje jer njihova međusobna suradnja mora ići u najboljem interesu djeteta", tvrdi prof. Antonija Žižak i naglašava važnost partnerskog odnosa udomitelja i Centra za socijalnu skrb, koji moraju davati stalnu potporu udomiteljima, a važna je i međusobna podrška udomitelja.

Stav udomitelja je važan, a ako je on sklon poticanju kontakta s biološkim roditeljima i kad ima pozitivno mišljenje o tome, tada i dijete ima veći interes za kontaktom s biološkim roditeljima.

U Hrvatskoj je prosječan boravak izvan vlastite obitelji oko deset godina. Takav višestruki smještaj obuhvaća premještanje u ili iz doma i u udomiteljske obitelji.

Selidbe iz jedne obitelji u drugu ili dom velike su traume za djecu. "U slučajevima kad dijete odlazi iz udomiteljske obitelji, radi se o gubicima – kod udomitelja, ali i kod njegove biološke djece jer im je otišao brat ili sestra, posebno ako misle da je dijete otišlo tamo gdje će mu biti gore. Nošenje s tim gubicima izuzetno je teško i u tim slučajevima važno je da postoji mreža podrške svima uključenima", kaže prof.

Antonija Žižak. (U Hrvatskoj nedostaje mladih udomitelja <https://klokanica.24sata.hr>).

7.2 Iskustvo 2: Pogled na život jedne udomiteljice

Otkrit ću vam jednu istinu: sve što dijete treba su dom i ljubav. To vam je jedina istina. Imala sam jednu djevojčicu, zapravo djevojku, bila je onako... malo problematična. Udomila sam je kad je imala 17 godina. Do tada je promijenila već sedam udomiteljskih obitelji. Ni s jednom nije išlo. Prihvatila sam je kao svoje dijete, pružila joj upravo ono najvažnije – topli dom, ljubav i razumijevanje. Jedan dan je iz škole došla s dvojkom iz nekog predmeta. Ja sam je zagrlila i poljubila. Nema veze, važno da je prolazna ocjena, rekla sam joj. Na tren je ustuknula, a onda priznala da se do tada nitko nikad nije radovao njenom uspjehu.

To je samo jedna od priča koju nam je ispričala Dragica Bakoš iz malog međimurskog sela Mačkovca. Dragica se zapravo ne razlikuje mnogo od većine nas. Godinama je radila u lokalnoj ispostavi Fine, no prije četiri godine u modu su došla restrukturiranja i racionalizacije. Bila je jedna od njih tridesetak koji su ostali bez posla. Završila je na burzi.

Tražiti novi posao u njenim je godinama čisti gubitak vremena. Pomišljala je da bi se možda počela baviti poljoprivredom. Ali jedna joj se misao stalno motala po glavi. "Puno sam razmišljala o udomljavanju djece. Moja je kćer već bila velika, unuke još nisam imala. Suprug mi je u mirovini i počeli smo razgovarati o tome da možda udomimo neko dijete. Krenuli smo se raspitivati, završili potrebne edukacije i u dom nam je uskoro ušla ta djevojka", priča nam Dragica.

'Ta djevojka' je zapravo ona s početka priče. Danas radi, svojim novcem plaća podstanarski stan. Često se javi telefonom (zvala je i za vrijeme našeg razgovora), ponekad dođe kod Bakoševih na ručak.

Od tada su prošle gotovo četiri godine, a kroz dom Dragice i njenog supruga Ive prošlo je desetak djece. Osim prve djevojke, sva druga udomljena djeca bili su Romi. "Moram priznati, imala sam predrasuda. Sjedili smo tu vani svi skupa i razgovarali što da učinimo. Odlučili smo na kraju da ćemo uzeti romsko dijete. I nismo požalili", kaže Dragica. Jedno je dijete od nje otišlo na posvojenje, neka su se djeca odlučila vratiti u romsko naselje, neka su otišla kod drugih udomitelja.

Kod Dragice su trenutačno dvije djevojke. Jedna je 15-godišnjakinja koja će za koji tjedan krenuti u osmi razred. Obitelj Bakoš njena je treća udomiteljska obitelj i ovdje je osam mjeseci. U prošloj obitelji joj se nisu svidjele odgojne mjere – udomiteljica ju je zaključavala u sobu da se ne bi viđala s dečkom u kojeg se zaljubila – pa je

zatražila premještaj. Druga djevojka ima 18 godina i s Dragicom i Ivom je godinu dana. Malo je nedostajalo da izađe iz sustava socijalne skrbi jer je školu završila. Kako nema posao za nju bi to vjerojatno značilo povratak u romsko naselje, što ona nipošto nije htjela. "Uspjeli smo je upisati u večernju školu, izučit će za poljoprivrednog tehničara. Sad je na trećoj godini i jedna je od boljih učenica", ponosno nam priča Dragica. (Sve su ovo moja djeca <http://www.forum.tm>)

7.3 Iskustvo 3: Udomili su curicu, a kad su dobili svoje dijete, vratili je natrag!

Maja je rođena sredinom 2007. Majka joj ima ozbiljnih psihijatrijskih problema, otac je nezaposlen i sklon alkoholu, nesposoban brinuti za dijete. S nekoliko mjeseci života završila je u domu. Stručni su joj radnici brzo pronašli udomiteljsku obitelj. Međutim, pokazalo se kasnije, bila je to velika pogreška. S manje od dvije godine vratila se u dom, sva u modricama. Njezini su je udomitelji tukli "da je discipliniraju".

Maja je već drugi put bila odbačena. Iznimno inteligentno i bistro dijete pokazivalo je sve više znakova duboke traume i povrijeđenosti, dizala je zid prema drugima, kako je više nitko ne bi ranio. Postajala je agresivna, teško je ostvarivala privrženost. Teško je podnosila dom.

A onda su se pojavili potencijalni udomitelji. Ona je visokoobrazovana zdravstvena radnica, on sveučilišni profesor. Nisu imali biološke djece, borili su se s neplodnošću. Željeli su udomiti dijete koje je mnogo propatilo i dati mu ljubav. Činili su se savršenim rješenjem za Maju. Detaljno su bili upoznati s njezinom prošlošću. Znali su da se radi o pametnoj i zahtjevnoj djevojčici s kojom će trebati strpljivo raditi i pružiti joj mnogo pažnje. Iako su, kao bračni par bez djece, vjerojatno prikriveno bili zainteresirani i za posvojenje, znali su da će Maji morati omogućavati kontakte s biološkim roditeljima i da nitko ne može garantirati da će je posvojiti.

Oni nisu bili klasični udomitelji koji to, osim zbog želje da pomognu djeci, rade za novac. Nisu imali nekoliko djece na udomljenju, samo Maju. K njima je stigla sredinom 2011., u mjesecu u kojem je navršila četiri godine.

Nekoliko mjeseci kasnije Majina udomiteljica je ostala trudna te je prošlog ljeta rodila biološko dijete. Prošli petak Majini udomitelji odlučili su da se više ne mogu nositi s Majinim problemima i - nakon gotovo dvije godine - vratili su djevojčicu u dom.

Priča je zgrozila stručnjake koji ovakav rasplet događaja doista nisu očekivali i koji teško mogu prihvatiti bilo kakvo objašnjenje. (Šokantna priča <http://www.jutarnji.hr>)

7.4 Iskustvo 4: Udomljeno dijete je vaše dijete

Ja sam rođena 1977. g. u Metkoviću gdje sam provela svoje djetinjstvo i mladost. Završila sam studij socijalnog rada i po zanimanju sam socijalni radnik. U Kaštela sam se doselila 2003. g. kad sam se udala. Moj muž, Miro, je rođen 1971.g. u Splitu, a cijeli život živi u Kaštelima (K. Lukšić). Zaposlen je u Hrvatskoj pošti. Oboje smo se cijeli život bavili folklorom, on u Kaštelima, ja u Metkoviću. Tako smo se i upoznali, zaljubili i oženili.

Moram napomenuti da, iako oboje potječemo iz tradicionalnih katoličkih obitelji, nismo bili baš blizu Gospodina. Naša "vjera" se sastojala u tomu da bismo o Uskrsu i Božiću te povremeno nedjeljom otišli na Sv. Misu. Ja bih se još tu i tamo pomolila, a Miro gotovo nikad.

Prije sklapanja braka razgovarali smo o tomu kako želimo imati "autobus" djece. Kako sam se često susretala s parovima koji imaju poteškoće sa začecem, razgovarali smo i o tomu, te se složili da ukoliko ne budemo mogli imati djecu – posvojiti ćemo ih. Duboko u sebi sam razmišljala kako se takve stvari događaju drugima.

Relativno brzo nakon što smo se oženili, saznali smo kako prirodnim putem ne možemo imati djecu. Jedna opcija nam je bila umjetna oplodnja. Oboje smo bili – malo je reći – očajni. Osjećala sam se kao da me je netko greškom ubacio u loš film... Film se odigravao, a ja nisam nalazila izlaz iz njega. Jedan vikend me prijateljica pozvala na trodnevnu duhovnu obnovu koja se održavala u Splitu. Naravno, istu sekundu sam je odbila. No, ona je, Bogu hvala, bila uporna.

Danas, nakon 12 godina, mogu reći da je to bio početak mog, a zatim i našeg novog puta, novog života uz Gospodina. Shvatila sam da smo odlutali i da nas On poziva nazad, valjda na jedini mogući način. Spoznala sam i kakvo zlo je umjetna oplodnja, te više nije dolazila u obzir. Vrlo brzo smo predali zahtjev za posvojenje, prošli

obradu Centra za socijalnu skrb, zvali druge centre, čekali, zvali, čekali...(još čekamo). I ništa.

Nakon otprilike tri godine smo upoznali jednu gospođu koja je udomiteljica, koja me nakon jedne zajedničke kave nazvala i povela sa sobom u Centar kod Tima za udomiteljstvo. Socijalna radnica mi je ukratko objasnila sve i rekla da sljedeći tjedan imaju edukaciju za udomitelje. Iskreno, pokušavala sam se izvući, jer nikako nisam htjela postati udomitelj. Ipak, one su bile uporne. Nakon razgovora s mužem koji je u to vrijeme radio na jednom otoku, odlučili smo ipak proći edukaciju. (...)

Kada udomite dijete, ono je vaše, vi ste mu sve, vi ste oni koji se o njemu brinete 24 sata. Kuhate mu, perete ga, grlite ga, ljubite, tješite kad je tužno, veselite se kad je radosno, odgajate ga. I to je ono što je važno. Ne može se čovjek dati djelomično, bar mi nismo mogli. Moram reći kako je u početku bilo teških trenutaka, no kako smo rasli u vjeri, tako je raslo i naše povjerenje u Gospodina, naučili smo se predavati Njegovoj volji. 365 puta u Bibliji stoji: "Ne boj se". Jesmo li spremni, hoćemo li biti? Ne znam. Ako bude volja Njegova da djeca odu, onda će nam dati snage i da se nosimo tim. Isto kao i što nam ih je dao na ovakav način. To je sve Njegov plan. Na nama je da damo sve od sebe kako bi ta djeca sutra postala vrsni ljudi. (...)

Naši su dječaci kod nas došli kao bebe, stariji sa 26 dana, mlađi sa 19 dana. Sad su to djeca od 7 i pol i 4 i pol godine koji razumiju sve. Oni nisu bili "klasično" ranjena djeca, kao ona što su godinama u svojim obiteljima trpjela svašta. Oni imaju svoje "tihe rane". Oni znaju tko su njihovi biološki roditelji, viđaju se s njima (u prosjeku jednom mjesečno) i proživljavaju to na svoj način. Ponekad ih te situacije zbunjuju, nekad plaše, nekad ljute, rijetko i raduju. Zbunjeni su, imaju svoje male krize identiteta, koje su za njih ipak velike. Stoga im je potrebno pružiti bezrezervnu ljubav i podršku. Mi smo s njima razgovarali o svemu u granicama onoga što su u određenoj životnoj dobi mogli razumjeti. Uvijek smo im o njihovim roditeljima govorili samo lijepe stvari, iako je to ponekad bilo vrlo teško obzirom na njihova stanja i ponašanja.

(Udomljeno dijete je vaše dijete <https://zenavrsna.com>).

8. ZAKLJUČAK

Udomiteljstvo je plemenita odluka koja dotiče i mijenja mnoge živote te je zbog toga iznimno važno tu odluku donijeti imajući na umu sve što donosi udomiteljstvo.

Kako je udomiteljstvo dinamičan proces, ukazano je na važnost i nužnost sustavnije integracije različitih područja djelovanja socijalne politike (zdravstvenog sustava, sustava socijalne skrbi, obrazovanja i sl.), kvalitetnog osmišljavanja procesa selekcije i edukacije udomitelja, uparivanja udomitelja i djeteta, pravovremenog informiranja, planiranja njegovog smještaja u udomiteljsku obitelj, uključivanja djeteta, biološke i udomiteljske obitelji u izradu individualnog plana promjene u cilju zaštite i odgovaranja na potrebe udomljenog djeteta, kao i njihova uključivanja u proces praćenja i evaluiranja ishoda udomiteljstva.

Međutim, da bi se moglo govoriti o ozbiljnijem pristupanju razvoju udomiteljstva u kontekstu sustava socijalne skrbi, nužno je osigurati bolji protok informacija o udomiteljima kroz stvaranje baze udomitelja na nacionalnoj razini te umrežavanje centara, kako bi isti i sami znali u svakom trenu kojim resursima u svojoj lokalnoj zajednici raspolažu. Time bi se preveniralo i udomljavanje djeteta u udaljenije krajeve, što je u pravilu dovodilo do reduciranja odnosa djeteta s biološkom obitelji te otežavalo mogućnosti suradnog odnosa svih uključenih strana (stručnjaka, udomitelja, biološke obitelji, te po mogućnosti i djeteta) u izradu individualnog plana promjene. U svakom slučaju, nužno je i zaposliti nove stručnjake kako bi se postigli zacrtani ciljevi reforme javne skrbi za djecu, zaštitila prava djeteta, regrutiralo nove te zadržalo postojeće udomitelje, kao i razviti model stalno dostupne edukacije, podrške i super vizije stručnjaka ali i udomitelja.

U Hrvatskoj danas velik broj djece odrasta izvan vlastite obitelji te je zbog toga jedna od najboljih mogućnosti za njihov razvoj život u udomiteljskoj obitelji – obitelji koja je odlučila, u toplini svojeg doma, primiti i brinuti se o djetetu dok postoje razlozi za izdvajanje iz biološke obitelji te ga na najbolji mogući način pripremiti za izazove života. Za djecu izdvojenju iz vlastite obitelji to je prilika da rastu i razvijaju se u obiteljskom okruženju, uz ljude koji im žele i mogu pružiti ljubav i skrb. Smještaj u udomiteljsku obitelj prepoznat je kao prirodniji i humaniji oblik skrbi u odnosu na smještaj u ustanovu jer udomiteljska obitelj korisnika prihvaća kao svojeg člana, korisnik dobiva osjećaj pripadnosti obitelji, te se stoga u novije vrijeme teži smještaju korisnika upravo u udomiteljske obitelji.

Na temelju svega napisanog u ovom radu, može se zaključiti da je udomiteljstvo plemenit proces jer djeci pruža ljubav i sigurnost koju nemaju u vlastitoj obitelji te bi se trebalo više govoriti o njemu kako bi što više ljudi odlučilo postati udomiteljima. Vrlo je važna sama priprema tj. edukacija udomitelja i djece koja je, kao što smo vidjeli tijekom rada, vrlo razvijena. Djeca su naša budućnost te se treba dobro brinuti za njih!

9. LITERATURA

1. Butković, A. *Udomiteljstvo: skrb o djeci izvan vlastite obitelji*. Zagreb: UISP, 2005.
2. CZSS Jastrebarsko - Udomiteljstvo. <http://www.czss-jastrebarsko.hr/home/index.php/udomiteljstvo> (pristup 18.8.17).
3. CZSS Zagreb - Udomiteljstvo. <http://www.czss-zagreb.hr/udomiteljstvo> (pristup 18.8.2017).
4. Gašparec, Z. *Smještaj djece u obitelji hranitelja na području općine Velika Gorica*. Velika Gorica: Socijalna zaštita, 1991.
5. »Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada, 9(1).« *Deklaracija o udomiteljstvu*, 2002.: 179-182.
6. Maglajlić, D., i A. Selak-Živković. *Socijalna zaštita*. 1991.
7. Mitić, M., i K. Kondić. *Deca na ranom uzrastu u hraniteljskim porodicama*. Beograd: Save the children UK Belgrade, 2002.
8. NN 16/17. <http://www.propisi.hr/print.php?id=11078> (pristup 19.8.2017.).
9. NN 90/2011. *Zakon o udomiteljstvu, NN 90/2011*. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_08_90_1921.html (pristup 18.8.2017).
10. *Postupak udomljavanja*. <http://www.udomiteljizadjecu.hr/korisne-informacije/postupak-udomljavanja/> (pristup 18.8.17).
11. *Pravilnik o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva*. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2008_04_48_1624.html (pristup 18.8.20017).
12. Sladović Franz, B., i Đ. Mujkonović. »Izdvajanje djece iz obitelji kao mjera socijalne skrbi.« *Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada*, 2, 2003.: 229-241.
13. *Sve su ovo moja djeca*. <http://www.forum.tm/vijesti/sve-su-ovo-moja-djecanitko-od-njih-nece-završiti-na-ulici-2141> (pristup 19.8.2017).
14. *Šokantna priča*. <http://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/udomili-su-curicu-a-kad-su-dobili-svoje-dijete-vratili-je-natrag-otkrivamo-sokantnu-pricu-iz-zagreba/1201793/> (pristup 19.8.2017).
15. *Traže se udomitelji*. <https://www.tpportal.hr/vijesti/clanak/traze-se-posvojitelji-ili-udomitelji-za-461-dijete-u-hrvatskoj-20150324> (pristup 19.8.2017).

16. *U Hrvatskoj nedostaje mladih udomitelja*. <https://klokanica.24sata.hr/zelim-dijete/posvajanje-i-udomljavanje/u-hrvatskoj-nedostaje-mladih-udomitelja-476> (pristup 19.8.2017).
17. *Ubrzavanje posvojenja*. <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/ubrzavamo-posvojenja-400-djece-godisnje-ceka-roditelje-20161007> (pristup 19.8.2017).
18. *Udomitelj za djecu - Postupak udomljavanja*.
<http://www.udomiteljizadjecu.hr/korisne-informacije/postupak-udomljavanja/> (pristup 18.8.20017).
19. *Udomitelj za djecu - što znači biti udomitelj*.
<http://www.udomiteljizadjecu.hr/korisne-informacije/sto-znaci-bitu-udomitelj/> (pristup 18.8.2017).
20. *Udomitelj za djecu - uvjeti za obavljanje udomiteljstva*.
<http://www.udomiteljizadjecu.hr/korisne-informacije/uvjeti-za-obavljanje-udomiteljstva/> (pristup 18.8.2017.).
21. *Udomitelji*. <http://centar-sirius.hr/-/udomitelji/> (pristup 18.8.2017.).
22. *Udomiteljstvo - općenito*. <http://udomiteljstvo.kzz.hr/opcenito> (pristup 18.8.2017).
23. *Udomiteljstvo*. <http://www.mspm.hr/istaknute-teme/djeca-i-obitelji/djeca-i-obitelji-u-riziku/udomiteljstvo-1896/1896> (pristup 19.8.2017).
24. *Udomljavanje i posvojenje*.
http://gorila.jutarnji.hr/vijestigorila/gorila_vijesti/gorila_vijesti/udomiteljska_obiteljkakoudomitidijeteiposvojenje_djeteta_u_hrvatskoj/ (pristup 18.8.17).
25. *Udomljeno dijete je vaše dijete*. <https://zenavrsna.com/udomljeno-dijete-vase/1408> (pristup 19.8.2017).
26. *UNICEF*. <http://www.unicef.hr> (pristup 18.8.2017.).
27. UNICEF. »A decade of transition, Regional Monitoring Report 8.« *Children deprived of family upbringing*, 2001.: 93-119.
28. *VERITAS - Posvojenje djece*.
http://www.veritas.hr/casopisi/2008_06/6_2008_pored_nas.html (pristup 18.8.2017.).
29. *Za život*. http://www.veritas.hr/arhiv/ver2005/ver03_05/za_zivot.htm (pristup 18.8.2017).
30. Žganec, N., i M. Kujundžić. *Djeca i institucionalna skrb*. *Dijete i društvo*, 5(2-3), 2003.

POPIS SLIKA

Slika 1. Postupak udomiteljstva

Slika 2. Svako dijete treba obitelj

Slika 3. Potrebna je ljubav

SAŽETAK

Udomiteljstvo je plemenita odluka, ali i iznimna odgovornost koja mijenja i dotiče mnoge živote. Zato je jako važno takvu odluku donijeti vrlo promišljeno imajući na umu sve ono što udomiteljski dom donosi.

Razvojni put djece i njihova primarna socijalizacija započinju u obitelji. U njoj dijete stječe prve spoznaje o sebi i ljudima koji ga okružuju. Pozitivno obiteljsko okruženje jedan je od najvažnijih zaštitnih faktora koji smanjuje vjerojatnost različitih rizičnih utjecaja na djetetov daljnji razvoj. Nažalost, sve obitelji nisu u stanju ispunjavati svoje zadatke i brinuti adekvatno o pravilnom rastu i razvoju svojih mlađih članova. Ako je djetetov razvoj u obitelji ugrožen ili ako se iz nekog razloga roditelji ne mogu brinuti za svoju djecu, sustav socijalne skrbi, odnosno stručni djelatnici centra za socijalnu skrb imaju zadaću zbrinuti djecu na najbolji mogući način.

Jedan od mogućih oblika izvan obiteljskog zbrinjavanja djece je smještaj u udomiteljsku obitelj. Udomiteljstvo se definira kao oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojom se osobi u obiteljskom okruženju pruža briga primjerena njegovoj dobi i potrebama. Svrha udomiteljstva pritom je omogućiti odrastanje djeteta u zamjenskoj obitelji.

Ključne riječi: dijete, obitelj, udomiteljska obitelj, ljubav, prihvaćanje

ABSTRACT

Fostering is a noble decision, but also an extraordinarily responsible one that changes and attracts many lives. That's why it's very important to make such a decision very clever considering all that the homeland's home brings.

The developmental path of children and their primary socialization begins in the family. In it, the child acquires the first knowledge about himself and the people around him. A positive family environment is one of the most important protective factors that reduce the likelihood of various risk influences on the child's further development.

Unfortunately, all families are unable to fulfill their tasks and care about the proper growth and development of their youngest members. If a child's family development is threatened or if for some reason parents can't care for their children, social care and skilled workers of the social welfare center have the task of caring for the children in the best possible sense.

One of the possible forms outside the family care of children. Foster care is defined as a form of care outside of one's own family, which gives people in the family environment care that's appropriate to their age and needs. The purpose of foster care is to enable the child to grow in a substitute family.

Keywords: child, family, foster care, love, acceptance